

PAPER_de_VIDRE_

Número 61, 22/05/12

Per Marc Romera, Ramon Besa, Francesc Serés, Ana Briongos, Enric Gomà, Jordi Fortuny, Roger Tudó

'A Internet fa deu anys, hi havia ganes de descobrir, filtrar i experimentar. Ara hi ha, sobretot, soroll'

Entrevista a Anna Costa i Guillem Miralles

Anna Costa i Guillem Miralles són els fundadors i actuals responsables de la revista Paper de vidre

Com a l'espai del pròleg, creïem que en aquest número extraordinari de desè aniversari, el protagonista de l'entrevista no havia de ser únic. Durant aquests deu anys, hem entrevistat a moltes persones: músics, escriptors, cineastes, artistes, historiadors, editors, i més. Ha estat un plaer i un luxe en gairebé tots els casos. Nosaltres preguntàvem i ells ens tractaven de respondre.

L'espai de l'entrevista s'ha convertit en un referent ineludible de la revista cada cop que s'editava. Hem tractar d'obrir una mica de llum on no n'hi havia. Sempre hem intentat descobrir aspectes desconeguts de l'obra de les persones entrevistades, aprofundint en les seves creacions.

I per aquest número, se'ns ha acudit que potser fóra bo canviar de cadira. ¿Per què no les preguntes podien ser dirigides als responsables actuals de la revista? No pas perquè creguem que tinguem grans coses a dir, perquè tot el que havíem de dir, ja ho hem anat dient en l'edició dels continguts dels números de *Paper de vidre*. Però sí que sentíem curiositat per comprovar què podien preguntar-nos alguns dels entrevistats i participants en números especials del *Paper de vidre*. I de passada, en ocasió dels deu anys, aclarir per a tothom quins són els nostres posicionaments, que no han variat gaire.

Finalment, han estat set persones les que s'han avingut a fer-nos preguntes. Comproveu què ens han preguntat i què els hem contestat.

ROGER TUDÓ - ¿Creieu que hi ha més espais de llibertat en el format

digital i amateur?

Pel que fa al format digital, fa deu anys creiem que sí que hi havia més llibertat a Internet que a les edicions impreses en paper. L'edició en paper tenia uns costos associats que dificultaven que persones amb interessants inquietuds i intencions poguessin fer conèixer les seves creacions més enllà de l'àmbit més proper d'amics, coneguts i familiars. A més, moltes edicions en paper seguien immòbils amb el vell esquema de: direcció, consell de redacció, col·laboradors i lectors passius. Nosaltres vam voler trencar amb això: els col·laboradors i els lectors formariem part d'un mateix nivell i els editors no seriem censors o selectors sinó orientadors, com a molt. En xarxa a la xarxa.

Internet va trencar moltes barreres, la distribució passava a ser un problema inexistent: no només es podia fer arribar una revista als amics i coneguts sinó que a més qualsevol persona amb connexió des de l'altra punta de món podia conèixe'ns. Per tant, es podia començar a teixir un cercle d'afinitats d'una manera ràpida, espontània i efectiva.

A més, com tot el que comença, a Internet fa deu anys, hi havia ganes. Sobretot ganes de descobrir, filtrar i experimentar. Ara hi ha, sobretot, soroll. Molt soroll. La realitat de sobrecàrrega informativa a la que ens referíem no era Internet, però ara potser sí que ho seria. A Internet hi ha arribat tothom, del més gran al més petit, i enmig de tant soroll es fa difícil distingir-te perquè els altaveus dels grans continuen essent molt potents. Con en un joc de balances, ara potser torna a ser més interessant la realitat que no és Internet per expressar-te i formar comunitats d'afins. Potser.

Pel que fa a l'aspecte amateur, creiem que les creacions haurien de ser, en un primer estadi, necessàriament amateurs. Hauria de ser imprescindible. I això voldrà dir que si es realitzen és perquè hi ha un desig sorgit des del més íntim de la nostra personalitat, independentment del mercat i del finançament. El temps dirà si fruit de la perseverança, el treball, la modulació i la millora, aquesta activitat es pot convertir en una activitat remunerada. Cal comprovar també la recepció del públic davant d'aquestes primeres creacions. Però mai és recomanable forçar les coses. Perquè si es forcen, el que es perd és precisament la llibertat de crear des del racó més íntim de la nostra personalitat i llavors tot acaba esdevenint insípid i estàndard. I s'acaben professionalitzant creadors sense públic. Però això és només la nostra opinió.

MARC ROMERA - En la vostra tasca d'editors de la revista, i, per tant, de destriadors d'allò que podria ser bona literatura del que només són bones intencions, ¿heu detectat d'alguna manera aquest fenomen que s'està estenent en les literatures, gràcies a la facilitat de compartir l'obra escrita que ha propiciat el món digital, que és la presència cada vegada més exagerada de gent que escriu però que no llegeix o que ha llegit molt poc i en cap cas el clàssics?

Quan nosaltres vam iniciar el *Paper de vidre* no havíem llegit molts llibres. El motor per arrencar va ser la curiositat. El nombre de llibres de la nostra llibreria era insignificant comparat amb el de força persones del món de les lletres. No proveníem d'aquest món i tampoc ara en formem part; el nostre lloc és als marges, als intersticis dels moviments o dels àmbits del coneixement.

Fa deu anys, la lectura era per nosaltres una part més de l'interès per la vida, l'art i la cultura. Llegíem i buscàvem llibres de Georges Perec, recopilàvem la discografia completa de Pau Riba, visticàvem edificis d'Alvaro Siza, entre d'altres. Però el nostre

objectiu amb el *Paper de vidre* no era destriar bona literatura sinó crear un espai perquè la gent publicqués els seus textos, fossin o no literaris.

Dit això, hem topat amb gent que ha llegit molts llibres, i molts clàssics. Hem trobat més gent d'aquest tipus que no pas gent que es llença a escriure sense haver llegit res. Hem après molt, hem intercanviat i ens hem deixat influir, hem estat molt més esponges que prescriptors.

No sabem si el món digital ha fet incrementar el nombre de gent que escriu però que no llegeix. Sempre hi ha gent que ha escrit un diari o ha redactat les seves inquietuds en el paper sense la voluntat de passar a la posteritat. La diferència, com va dir algú, és que ara el que s'escriu es decideix compartir amb qui ho vulgui i abans l'escriptura quedava amagada al calaix de casa.

RAMON BESA - Quins criteris de selecció heu fet servir fins ara per entrevistar als personatges?

Com vam dir-li fa uns anys al Marçal Lladó, actual responsable de la discogràfica Bankrobber i experiodista de La Malla, per ser entrevistat al *Paper de vidre* una persona hauria de tenir un discurs propi personal, sigui del color que sigui, però construït sense pensar exclusivament a adaptar-se a les canviants corrents dominants (estètiques, econòmiques, socials, polítiques) de cada moment.

Ho vam dir fa uns anys i ho mantenim. Hem entrevistat persones que, aparentment, comparteixen molt poques coses, ni la seva activitat professional, ni la seva extracció social ni els seus posicionaments, però si alguna cosa creiem que tenen en comú és el que hem dit abans. I també hi ha pesat el fet d'anar a cercar els referents personals dels qui fem la revista, persones que admiràvem o ens captivaven. En aquest sentit, hem estat plenament lliures per satisfer la nostra curiositat personal per conèixer segons qui.

RAMON BESA - S'ha donat el cas que una entrevista no hagi sortit perquè heu considerat que no ha estat reeixida i, d'altra banda, si un entrevistat us ha exigut veure l'entrevista abans de ser publicada.

No s'ha donat aquest cas que esmentes en primer lloc, però sí que hem refet i reelaborat entrevistes que d'entrada creiem que no havien quedat prou bé. I gairebé sempre hem trobat la complicitat dels entrevistats, que s'han avingut a perfeccionar el que fes falta. D'altres vegades, el problema ha estat que ha fallat la gravadora, per exemple, concretament recordem els casos de les entrevistes al cineasta Isaki Lacuesta i l'editora Maria Bohigas. Llavors, nosaltres vam redactar una primera versió de l'entrevista a partir del que recordàvem de la conversa iniciada i ells la van polir i millorar a casa amb tranquil·litat. A casa d'en Pau Riba també va fallar la gravadora però sortosament ell ens va ajudar facilitant-nos un aparell digital per gravar-la.

Hi ha algú que ha volgut veure l'entrevista abans de ser publicada, sí. Però cal dir que la revisió que han realitzat ha estat mínima; per ser honestos, més aviat diríem que ens han ajudat a millorar alguns aspectes de l'entrevista, no recordem cap cas en què es pugui dir que hi ha hagut censura d'algun aspecte polèmic. En general, tothom s'ha atrevit força a parlar sense embuts. A més, en alguns casos, les respostes de l'entrevistat han estat redactades directament es des del seu ordinador perquè així ho vam pactar, i per tant, han pogut revisar el que calgués.

FRANCESC SERÉS - Després d'aquests deu anys, ¿què és el que més us ha

sorprès?

Sense cap mena de dubte, el que més ens ha sorprès i satisfet ha estat la generació de múltiples complicitats, que s'ha produït sense que haguem forçat res perquè succeís així. Tot ha anat esdevenint-se amb naturalitat, guiats per l'atzar (*az-zahr*, el terme àrab d'on prové la paraula atzar, segons explica Pau Riba a *Al·lolàlia*, és el dau). I aquesta sintonia l'hem trobat tant amb escriptors o artistes consolidats com amb gent que, de la mateixa manera que nosaltres, començava llavors a remenar la cua en aquest món de les lletres als marges o iniciava algun projecte personal.

En el primer número s'hi incloïen, sobretot, textos de persones de Terrassa, d'on som nosaltres, i un pròleg de Màrius Serra. Ràpidament vam trencar el full de ceba d'aquest primer cercle i va començar a entrar-hi més gent, evitant el perill de convertir-nos en una proposta endogàmica. Això es va produir, en bona part, gràcies a la facilitat de propagació de qualsevol proposta a Internet, i més tenint en compte que fa 10 anys tot el que s'abocava a la xarxa semblava tenir un caràcter innovador només pel fet de ser-hi.

Ens vam conèixer amb la gent que freqüentava els dimecres el bar Horiginal, per exemple, i especialment: l'Ester Andorrà -que impulsava Labreu Edicions, amb qui vam editar el primer llibre--, el Pedrals, el Ferran Garcia, el Miquel Adam, el Joan Todó, el Roger Puig -que ja ens coneixia per ser terrassenc- i la revista va començar a consolidar-se. D'altra banda, gairebé tots els escriptors o artistes consolidats a qui ens apropàvem ens rebien amb els braços oberts, ens ajudaven i animàvem, i hi sintonitzàvem ràpidament.

Al mateix temps que començava el *Paper de vidre*, el món dels blogs vivia la seva eclosió. I per afinitat personal, va començar a formar-se una mena de consell assessor informal i virtual de la revista que encara ara es manté, format per tres grans referents de la blogosfera independent catalana d'aquells temps: la Teresa Amat, el Carles Miró i la Tina Vallès.

I la revista, als quatre anys de vida, després d'un creixement ininterromput fins llavors, va viure moments d'incertesa perquè els que la vam endegar estàvem vivint un altre creixement, el familiar. I va ser llavors quan, com àngels caiguts del cel, la Tina Vallès i el Xavi Simó, es van oferir a col·laborar amb nosaltres, essent coeditors de la revista. Van ser dos anys de col·laboració intensa en què vam renovar la pàgina web, vam començar a realitzar especials temàtics, ens vam obrir encara més i vam realitzar entrevistes que ens marcarien durant els següents anys.

ANA BRIONGOS - M'agradaria saber de què viviu els que feu la revista i com us ho heu fet per arribar als 10 anys de *Paper de Vidre*, vull dir finançament i relacions humanes entre la gent de l'equip.

L'Enric Casasses va escriure que 'la vida, primer, te l'has de guanyar i, després, procurar que te la paguin'. Això és el que fa, més o menys, tothom. Nosaltres també. Amb el *Paper de vidre* hem viscut intensament però ningú ens paga res directament a canvi per coordinar-lo. Però tampoc nosaltres paguem res als col·laboradors pels textos que hi publiquen. És un tracte just i ens dona llibertat a tots per fer i desfer segons ens sembli sense haver d'estar pendent dels lligams que ens financen. Tots hi guanyem, ningú hi perd, si amb l'activitat que fem ens ho passem bé. Com sabeu, tots els continguts són gratuïts i només hi hagut una època molt curta en què posàvem publicitat a la revista, que servia sobretot per finançar les festes d'aniversari.

Els que coordinem ara el *Paper de vidre*, igual com la gent que hi ha col·laborat

intensament en aquests darrers 10 anys, tots tenim la nostra manera de finançar les despeses que genera la nostra vida. Però no creiem que concretar en què treballem sigui massa important. De fet, sempre hem volgut fugir de posar en els escrits dels col·laboradors a què es dediquen. Són persones que escriuen textos independentment de les seves diverses activitats. Tenen nom i cognoms, que ja és molt.

En els primers anys de trajectòria de la revista, van anar encadenant-se fets i vam arribar als sis o set anys de vida gairebé sense haver tingut temps de parar-nos a reflexionar res. A partir de llavors, diverses circumstàncies a la vida dels que estàvem implicats en l'elaboració de la revista, van fer alentir el ritme de publicació dels números fins que hem arribat al desè aniversari havent sabut resistir els embats i proposant un ritme de publicació de números adequat a les vides dels que coordinem el *Paper de vidre*.

ENRIC GOMÀ - ¿Quina opinió us mereix el Servei Estació?

Ens deixa molt descol·locats que al cercador de la [pàgina web del Servei Estació \(http://www.serveiestacio.com/es/search/node/paper%20de%20vidre\)](http://www.serveiestacio.com/es/search/node/paper%20de%20vidre) hi posem 'paper de vidre' i no surt cap resultat. El teníem per un lloc de referència i prestigi.

JORDI FORTUNY - A l'hora de reciclar, el paper de vidre, ¿el poseu al contenidor de paper o al de vidre?

Anem directament al drapaire, que ens sembla una figura injustament abandonada i que s'hauria de recuperar. Malauradament, cada vegada hi ha més persones que furguen als contenidors però no professionals independents d'aquest àmbit. Visca la llibertat i la independència!